

UŽSIENIO KALBA (ANGLŲ)

Vertinimo instrukcija
(pagrindinė sesija)

2015 m. valstybinio brandos egzamino užduotis

I. LISTENING PAPER (30 points)

Part 1 (4 points)

- 01 – B
- 02 – A
- 03 – B
- 04 – C

Part 2 (8 points)

- 05 – T
- 06 – F
- 07 – F
- 08 – T
- 09 – T
- 10 – F
- 11 – F
- 12 – T

Part 3 (4 points)

- 13 – A
- 14 – C
- 15 – A
- 16 – C

- Spausdintinėmis raidėmis parašyti atsakymai priimtini.
- Taisyklingi atsakymai pateikti pajuodintu šriftu. Šalia pateikti priimtini atsakymų variantai su kalbos vartojimo klaidomis.

Part 4 (9 points)

- 17 – hole
- 18 – edges / edgies
- 19 – loose
- 20 – sculptural / skulptural
- 21 – piece
- 22 – contemporary / (žodžiai su viena rašybos klaida priimtini, t. y. žodyje viena raidė netinkama arba vienos raidės trūksta, arba viena raide per daug)
- 23 – evolve / evolv
- 24 – emerge
- 25 – cultural

Part 5 (5 points)

- 26 – C
- 27 – B
- 28 – F
- 29 – E
- 30 – D

II. READING PAPER (30 points)**Part 1 (4 points)**

31	32	33	34
C	F	E	D

- Spausdintinėmis raidėmis parašyti atsakymai priimtini.

Part 2 (8 points)

35 – playing

36 – tells

37 – simple

38 – wins

39 – games

40 – variety

41 – social

42 – board

Part 3 (8 points)

43	44	45	46	47	48	49	50
C	E	G	B	I	D	H	K

Part 4 (10 points)**a) (3 points)**

51 – C

52 – A

53 – C

b) (7 points)

54. amateur

55. mental

56. connection

57. housing

58. enthusiasm

59. awareness

60. convinced

III. WRITING PAPER (40 points)**Letter (16 points)**

You have received a letter from your friend Linda who is doing a project on young people's healthy lifestyles. Write a letter to her. In your reply:

- thank your friend for her letter;
- **describe** what you do to keep fit and healthy (give at least two things);
- tell your friend how important it is for young people to lead a healthy life.

You should write **100–120 words**.

Turinys:

- Visa užduoties atliktis vertinama 0 taškų, jei teksto turinys neatitinka nurodytos temos / situacijos.
- Kandidatai turėjo remtis savo asmenine patirtimi, o ne apibendrintai pasakoti apie sveiką gyvenimą .
- Laiške būtinai reikėjo **aprašyti** du sveikos gyvensenos pavyzdžius.

Struktūra:

- Tinkamai įformintas laiškas turi turėti laiško baigiamąjį sakinį (angl. *closing statement*, e. g. *I can't wait to hear from you*) ir atsisveikinimo frazę (angl. *signing off*, e. g. *Yours,*).

Apimtis:

- Laiške, jei teksto apimtis mažesnė negu 100 žodžių, t. y.: 99–84 žodžiai – atimamas 1 taškas iš bendros taškų sumos; 83–67 žodžiai – atimami 2 taškai; 66–50 žodžių – atimami 3 taškai; 49 ir mažiau – užduotis vertinama 0.

Asmeninio laiško vertinimo skalė (16 taškų)**PRITAIKYTA 2015 M. UŽDUOČIAI**

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Turinys	4	Tinkamai realizuotos visos užduotyje nurodytos komunikacinės intencijos . Laisvai ir išsamiai perteikiama informacija, pasakojama ar apibūdinama. Mintys rišlios . Aprašyti du sveikos gyvensenos pavyzdžiai.
	3	Dauguma komunikacinių intencijų realizuotos sėkmingai . Informacija dažniausiai perteikiama tiesmukai ir paprastai . Mintys gana rišlios . Aprašyti du sveikos gyvensenos pavyzdžiai, bet plačiau apibūdintas tik vienas, o kitas tik paminėtas.
	2	Dauguma komunikacinių intencijų realizuotos , bet ne visada sėkmingai . Informacija perteikiama gana apibendrintai , dažnai nepakanka detalių , todėl ją galima įvairiai interpretuoti. Kai kurios mintys nerišlios . Sveikos gyvensenos pavyzdžiai tik minimi, tačiau nėra jų detalesnio aprašymo.
	1	Komunikacinės intencijos realizuotos tik iš dalies . Pasitaiko nukrypimų nuo temos . Pasitaiko paminėtų , bet neišplėtotų intencijų. Mintis gali būti sunku suprasti dėl nepakankamo rišlumo . Sveikos gyvensenos pavyzdžiai tik minimi, tačiau nėra jų detalesnio aprašymo.
	0	Užduoties tikslas nepasiekiamas. Komunikacinės intencijos iš esmės nerealizuojamos . Minčių raiška netiksli ar nepakankama , mintys nerišlios .

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Teksto struktūra. Forma	4	Turinys išdėstytas nuosekliai ir logiškai . Teksto siejimo žodžiais pavieniai elementai veiksmingai jungiami į rišlią grandininę minčių seką. Laiškas tinkamai suskirstytas į pastraipas ir įformintas.
	3	Beveik visas turinys išdėstytas nuosekliai ir logiškai . Teksto siejimo žodžiais pavieniai elementai jungiami į grandininę seką. Laiškas tinkamai suskirstytas į pastraipas. Visas tekstas vienos pastraipos, bet rašoma rišliai. Gali pasitaikyti įforminimo trūkumų : gali nebūti baigiamojo sakinio arba atsisveikinimo frazės.
	2	Beveik visas turinys išdėstytas nuosekliai . Teksto siejimo žodžiai kartais vartojami netinkamai ar jų trūksta . Kai kurios pastraipos išskirtos netinkamai, pasitaiko įforminimo trūkumų .
	1	Turinys išdėstytas nenuosekliai . Teksto siejimo žodžių vartojama per daug arba per mažai , gali būti klystama (teksto siejimo žodžiai vartojami netinkamai). Skirstymas į pastraipas netinkamas (kiekvienas sakinytis rašomas naujoje eilutėje), pasitaiko įforminimo trūkumų .
	0	Turinys išdėstytas nenuosekliai . Teksto siejimo žodžiai vartojami mechaniškai, dažnai netinkamai ir (arba) išvis nevartojami . Teksto struktūra ir įforminimas netinkami .
Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė. Registas	4	Bendrojo ir teminio žodyno mokama užtektinai , kad pavyktų paaiškinti svarbiausius dalykus. Dažniausiai vartojama laiško temos ir bendroji leksika , vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, pasitaiko viena kita sudėtingesnė struktūra ar retesnis žodis . Nuosekliai laikomasi neutralaus ar neoficialaus, ar familiaraus registro.
	3	Bendrasis ir teminis žodynas vidutiniškas , tačiau kartais jo nepakanka detalėms apibūdinti . Vartojamos tik paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, dažniausia kasdienė leksika. Vienas kitas žodis pažeidžia registro vientisumą .
	2	Bendrojo ir teminio žodyno užtenka asmeninėms mintims reikšti. Vyrauja paprastas kasdienis žodynas ir paprastos leksinės ir gramatinės struktūros. Gali būti sunku apibūdinti teksto registrą, nes jam trūksta vientisumo , vartojami kelių skirtingų registrų (oficialaus ir neoficialaus) žodžiai .
	1	Žodynas ribotas: kartojama ta pati leksika ir gramatinės struktūros. Vartojami kasdieniai žodžiai, nesudėtingos struktūros ir bendros frazės . Gali būti sunku apibūdinti registrą, nes jo raiška nenuosekli arba nepakankama . Dažnai vartojami registro požiūriu atsitiktiniai žodžiai .
	0	Žodynas labai ribotas arba jo nepakanka , norint įvertinti tekstą pagal šį kriterijų. Jį sudaro pavieniai pagrindiniai žodžiai ir frazės .
Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas. Rašyba ir skyryba	4	Pasitaiko nedidelių (dažniausiai rašybos ir (arba) skyrybos) klaidų (pvz., 0–4* klaidos), bet visuomet aišku , kas norėta pasakyti.
	3	Dažniausiai klystama vartojant sudėtingas struktūras (pvz., 5–8* klaidos), bet aišku , kas norėta pasakyti.
	2	Nuolat klystama vartojant tiek sudėtingas, tiek paprastas struktūras (pvz., 9–12* klaidų), bet klaidos netrukdo suprasti minties .
	1	Daroma daug klaidų vartojant tiek sudėtingas (jei jų yra), tiek paprastas struktūras (pvz., 13–15* klaidų). Klaidos kartais trūkdo suprasti mintį .
	0	Dažnai daroma net elementariausių klaidų (pvz., 16* ir daugiau klaidų). Dėl klaidų arba dėl to, kad nepakanka teksto, gali būti sunku suprasti, kas norėta pasakyti .
Iš viso taškų	16	

*Pasikartojančios to paties tipo klaidos skaičiuojamos kaip viena klaida.

Essay (24 points)

You are going to write an essay on the following topic:

*Some people think that modern technologies are of great importance to the learning process.
Do you agree or disagree with this opinion?*

In your essay, give at least **two arguments** to support your opinion.

You should write **180–230 words**.

Turinys:

- Visa užduoties atliktis vertinama 0 taškų, jei teksto turinys neatitinka nurodytos temos / situacijos.
- Rašinio įžangoje kandidatas turi pateikti tezės teiginį (angl. *thesis statement*), kuris atsako į klausimą „do you agree or disagree“.
- Dėstymo dalyje kandidatas gali pateikti argumentų UŽ ir / arba PRIEŠ. Dėstyme gali būti daugiau negu dvi pastraipos, bet visos turi būti tinkamai išplėtos.
- Kandidatai gali plėtoti rašinio temą aptardami:
 - modernių technologijų svarbą mokymosi procesui (pvz., didelė, menka ir pan.); arba
 - įvairių modernių technologijų (pvz., kompiuteris, telefonas, internetas ir kt.) poveikį mokymosi procesui.
- Išvadose kandidatas kitais žodžiais išreiškia savo nuomonę (angl. *restatement of the thesis statement*) ir apibendrina savo mintis.

Struktūra:

- Teksto rišlumas kuriamas ne tik sakinio pradžioje vartojant dažniausius jungtukus (*firstly, secondly, to sum up* ir pan.). Pastraipa gali prasidėti teiginiu, kuris vėliau sėkmingai plėtojamas vartojant teksto siejimo žodžius tarp sakinių.

Apimtis:

- Rašinyje, jei teksto apimtis mažesnė negu 180 žodžių, t. y.: 179–162 žodžiai – atimamas 1 taškas iš bendros taškų sumos; 161–144 žodžiai – atimami 2 taškai; 143–126 žodžiai – atimami 3 taškai; 125–108 žodžiai – atimami 4 taškai; 107–90 žodžių – atimami 5 taškai; 89 ir mažiau žodžių – užduotis vertinama 0.

Rašinio / esė vertinimo skalė (24 taškai)**PRITAIKYTA 2015 M. UŽDUOČIAI**

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Turinys	5	Visas turinys atitinka temą. Mintys reiškiamos aiškiai, pakanka detalių. Į temą atsakoma išsamiai . (Pateikiami argumentai turi būti susiję su mokymosi procesu.) Svarbiausios mintys išplečiamos ir grindžiamos tinkamomis detalėmis bei pavyzdžiais.
	4	Visas turinys atitinka temą. Į temą atsakoma gana išsamiai . Mintys beveik visada reiškiamos aiškiai , dažniausiai pakanka jas pagrindžiančių detalių ir pavyzdžių.
	3	Turinys iš esmės atitinka temą. Kartais mintys reiškiamos netiksliai ir (arba) apibendrintai . Dauguma minčių išplečiamos, tačiau jas pagrindžiančios kai kurios detalės gali būti netinkamos ar jų nepakanka .
	2	Beveik visas turinys atitinka temą, gali pasitaikyti nukrypimų nuo temos . Mintys reiškiamos tiesmukai ir paprastai , tačiau jos yra rišlios (koherentiškos). Mintis pagrindžiančios detalės ir pavyzdžiai gali būti netinkami ar jų akivaizdžiai stokojama .
	1	Dalis turinio atitinka temą. Mintys reiškiamos suprantamai , tačiau pasitaiko nerišlių minčių. Pagrindinės mintys gali būti painiojamos su jas pagrindžiančiomis detalėmis ar pavyzdžiais . Kartais mintis gali nutrūkti.
	0	Visas turinys neatitinka temos ar jo trūksta , kad būtų galima tekstą įvertinti pagal šį kriterijų. Dažnai mintis sunku suprasti , jos gali būti nerišlios . Mintis pagrindžiančios detalės ir pavyzdžiai dažniausiai netinkami ar jų nėra .

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Teksto struktūra	5	Turinys dėstomas logiškai ir nuosekliai . Visuomet išryškinamos svarbiausios mintys ir jas pagrindžiančios detalės. Veiksmingai vartojami įvairūs teksto siejimo žodžiai ir aiškiai parodomas minčių sąsajos . Tekstas tinkamai suskirstytas į pastraipas.
	4	Turinys dėstomas logiškai ir nuosekliai . Beveik visuomet išryškinamos svarbiausios mintys ir jas pagrindžiančios detalės. Vartojama teksto siejimo žodžių, parodomas minčių sąsajos, nors ne visada veiksmingai . Tekstas tinkamai suskirstytas į pastraipas.
	3	Turinys dėstomas gana logiškai , kartais nuoseklus dėstymas gali būti pažeidžiamas. Svarbiausios mintys kartais tinkamai neišryškinamos. Tekstas dažniausiai rišlus (kohezijos požiūriu), nors gali pasitaikyti nesusietų minčių . Skirstymas į pastraipas suprantamas , bet ne visada tinkamas .
	2	Turinio loginė seka dažnai nenuosekli . Svarbiausios mintys ne visada tinkamai išryškinamos . Pavieniai elementai dažniausiai jungiami į grandininę minčių seką. Skirstymas į pastraipas kartais netinkamas .
	1	Turinys dėstomas gana padrikai , sunku įžvelgti loginę seką ir pagrindinių minčių dėstymo nuoseklumą. Teksto siejimo žodžių vartojama per daug , per mažai arba jie vartojami iš esmės klaidingai . Skirstymas į pastraipas dažnai netinkamas arba tekstas nesuskirstytas į pastraipas.
	0	Loginė teksto seka netinkama arba jus nesilaikoma , nuoseklumą gali būti sunku nustatyti dėl nepakankamos teksto apimties. Teksto siejimo priemonės vartojamos netinkamai arba jų beveik nėra . Tekstas į pastraipas nesuskirstytas arba tai daroma netinkamai .
	Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė. Registras	5
4		Bendrasis ir teminis žodynas pakankamai platus . Kartais bandoma perfrazuoti siekiant išvengti pasikartojimo, bet gali pasitaikyti klaidų. Vartojami retesni žodžiai ir sudėtingesnės leksinės ir gramatinės struktūros. Tinkamai ir nuosekliai vartojamas neutralus (arba pusiau oficialus) registras.
3		Bendrasis ir teminis žodynas gana platus , tačiau dėl žodyno spragų ne visuomet tiksliai išreiškiama mintis ar apibūdinama detalė. Vyrauja kasdienė leksika , pasitaiko vienas kitas retesnis žodis ar sudėtingesnė leksinė ir gramatinė struktūra. Pasitaiko nedidelių formulavimo klaidų, tačiau jos iš esmės nepažeidžia neutralaus (ar pusiau oficialaus) registro vientisumo.
2		Žodyno pakanka , kad pavyktų paiškinti svarbiausius dalykus . Dėl žodyno spragų gali nepavykti tiksliai išreikšti vienos kitos minties ar apibūdinti detalių. Iš esmės apsiribojama dažniausia kasdiene leksika , vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės struktūros, gali pasitaikyti vienas kitas retesnis žodis ar sudėtingesnė leksinė ir gramatinė struktūra. Ne visada laikomasi neutralaus (ar pusiau oficialaus) registro, pasitaiko kelių skirtingų registrų žodžių.
1		Žodynas ribotas . Jo pakanka kai kurioms pagrindinėms asmeninėms mintims reikšti, tačiau dėl akivaizdžių žodyno spragų gali nepavykti apibūdinti detalių ir išreikšti kai kurių minčių. Vyrauja paprastas kasdienis žodynas , bendros frazės bei paprastos leksinės ir gramatinės struktūros. Gali būti sunku apibūdinti registrą, nes jo raiška nenuosekli arba nepakankama . Dažnai vartojami registro požiūriu atsitiktiniai žodžiai.
0		Žodynas labai ribotas arba nepakankamas , norint įvertinti tekstą pagal šį kriterijų. Jį sudaro paprasti dažniausi pavieniai žodžiai ir frazės. Painiojama skirtingų registrų leksika , neatsižvelgiama į žodžių stilistinius ypatumus arba registras yra netinkamas .

Kriterijai	Taškai	Aptartys
Leksinių ir gramatinių struktūrų taisyklingumas	5	Pasitaiko nedidelių klaidų (pvz., 1–3), bet visada aišku , kas norėta pasakyti.
	4	Pasitaiko nedidelių klaidų (pvz., 4–6), dažniausiai vartojant sudėtingesnes struktūras , kai kurios kartojasi, tačiau jos netrukdo suprasti minties.
	3	Dažniau klystama vartojant sudėtingesnes struktūras , viena kita klaida daroma paprastose struktūrose. Klaidos (pvz., 7–9) netrukdo suprasti, kas norėta pasakyti.
	2	Daroma klaidų vartojant ties sudėtingas, ties paprastas struktūras (pvz., 10–12 klaidų). Visas tekstas iš esmės suprantamas , tačiau kartais gali būti sunku suprasti mintį .
	1	Daroma daug klaidų vartojant ties sudėtingas (jei jų yra), ties paprastas struktūras (pvz., 13–14), bet beveik visos mintys suprantamos . Klystama vartojant paprastas leksines ir gramatines struktūras.
	0	Daroma daug net elementariausių klaidų. Dėl klaidų (pvz., 15 ir daugiau) ar nepakankamo teksto gali būti sunku suprasti , kas norėta pasakyti.
Rašyba ir skyryba	4	1–2* rašybos ir (ar) skyrybos klaidos.
	3	3–4* rašybos ir (ar) skyrybos klaidos.
	2	5–7* rašybos ir (ar) skyrybos klaidos.
	1	8–9* rašybos ir (ar) skyrybos klaidos.
	0	10* ir daugiau rašybos ir (ar) skyrybos klaidų.
Iš viso taškų	24	

*Pasikartojančios to paties tipo klaidos skaičiuojamos kaip viena klaida.

Klaidų žymėjimo simboliai rašymo užduotyse

Kriterijus	Simbolis	Klaidų žymėjimo simbolių paaiškinimai
Turinys	Rel	angl. <i>content (ir)relevance</i> , nukrypimai nuo turinio, užduoties neatitinkantis tekstas.
Teksto struktūra	Org	angl. <i>organisation</i> , taip žymimos visos teksto siejimo priemonių vartojimo klaidos: netinkamas pastraipų skirstymas, kohezijos (teksto rišlumo) klaidos.
Registras	Reg	angl. <i>register</i> , neleistini registro vientisumo pažeidimai.
Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų taisyklingumas	Gr	angl. <i>grammatical error</i> , visos gramatinės klaidos: veiksmažodžių laikai, prielinksniai, artikkeliai, įvardžiai, veiksnio-tarinio derinimas, vienaskaitos / daugiskaitos klaida, žodžių tvarka, kalbos dalis, supinklinta gramatinė raiška ir t. t.
	Voc.	angl. <i>lexical error</i> , visos leksinės klaidos: kolokacijos, žodžių reikšmės klaidos, frazinių veiksmažodžių klaidos, neteisingai vartojamas žodis, trūksta žodžio, nereikalingas žodis, supinklinta leksinė raiška ir pan.
Rašyba ir skyryba	Sp	angl. <i>spelling</i> , rašybos klaidos ir <i>capitalisation</i> , didžiųjų raidžių rašymas, neteisingas apostrofo įrašymas (pvz. žodyje <i>can't n</i> ir <i>t</i> raidės sujungiamos).
	P	angl. <i>punctuation</i> , skyrybos klaidos.
	~	angl. <i>same mistake</i> , pasikartojančios klaidos.

KLAUSYMO TESTO TEKSTAI

Part 1. You will hear people speaking in four different situations. For questions 1–4, choose the best answer, A, B or C. There is an example (0). You will hear each situation twice. You now have 30 seconds to review the task.

Example (0)

I enjoyed the way Chicago is described in the book very much. It was very obvious that the author had lived in Chicago, even before I read the information about her on the back. She had the intention to use the city as a character. I think Chicago came alive in the book.

Adapted from www.dearauthor.com

ONE

Would you like to create a newspaper on your own? By participating in this project you will write and post articles in your own paper. Your research skills will improve while you learn about current local and global issues. You will read and discuss articles by students from other schools. If you are interested in publishing, register for the Newsday project.

Adapted from www.globalschool.net.org

TWO

If sneakers are your only choice, when it comes to traveling on foot, lace them up and start your hike. Just be careful on slippery surfaces as often sneakers won't give you the grip you need. You can also try running shoes. Just make sure your feet are prepared for less support. I prefer boots over regular sneakers as at least the boots are designed specifically for hiking.

Adapted from www.hardfitness.com

THREE

A: Lucy, does this dress look good on me?

B: I like the one you tried before. This one makes you look ten pounds heavier.

A: But it's a really cute casual outfit. I like the colour.

Adapted from www.friendship.about.com

FOUR

I love swimming but mostly I like to run with headphones and listen to my favourite music. I have time to think. When I'm done, I feel renewed. It's also a good hobby for my personality type, because I can make and achieve small goals. Right now I'm working my way up to a 10 mile run.

Adapted from www.indiabix.com

Part 2. You will hear an interview with a writer of the book 'Name Wizard'. For questions 5–12, choose the correct answer and mark it T (true) or F (false). There is an example (0). You will hear the recording twice. You now have 45 seconds to review the task.

Welcome to our programme. How did you come up with the idea of the book?

When I was stuck for a name for my own child, the regular name books couldn't help. A dictionary didn't help. I wanted a way to get some advice on names. So, I created one.

Has the tradition of naming children changed?

Although naming traditions vary from country to country and culture to culture, parents want to find the right names for their children. The 1960s was a decade of great political and social changes when different modern names started appearing. More people began to reject traditional names and pay more attention to individualism.

What influences those choices?

The simple answer is taste. Names come into and fall out of fashion much as clothing styles, musical genres, and haircuts do. None of the top girls' names popular in the past – Mary, Helen or Dorothy – ranks in the top 40 nowadays.

Do famous people stand out by giving names to their children?

Some celebrities do. For example, after the actress Gwyneth Paltrow named her daughter Apple, it didn't become popular but when Angelina Jolie named her son Maddox, it's spread immediately.

Why do celebrities change their own names?

It's common for actors to adopt stage names because often their real ones are too long, too difficult to pronounce, too ethnic, or two members may have identical working names, causing some stars to change their names even if they weren't planning to.

Why do people in general tend to change names?

Changing names has certainly become increasingly popular though the reasons are often ridiculous. For example, there's a teenager who recently changed his name to Facebookdotcom ForwardslashMountaindeWuk to boost his chances of winning a competition.

Is it good to have a popular name?

In situations when all you know is someone's name, people with common first names feel better than those with unique ones. Studies have found that an African-American name, such as Lakesia Washington, gets less attention from people than a name Ann Roberts.

Why is it so?

A study found out that people tend to have better impressions of co-workers and political candidates whose names they can pronounce easily. Nonetheless, many parents view typical names like Thomas or Jane as boring and uncreative.

So, how is the name important to a person?

Names are important but that's the only thing you know about the person. Add information about personality, motivation, and ability, and the impact of the name becomes less significant. Some people might be discouraged by their names, but if they are smart, talented, and motivated they can achieve whatever they want.

Thank you for coming to talk to us.

Adapted from www.livescience.com

Part 3. You will hear Felix Stark, a university graduate who spent his gap year cycling around the world, talking about his experience. For questions 13–16, choose the best answer, A, B or C. There is an example (0). You will hear the recording twice. You now have 30 seconds to review the task.

As a recent college graduate, my life had been running like clockwork: school, college, university, followed by a well-paid job at Mercedes. But something was missing. And after an evening with my friends during which I joked about cycling across the world, the next day the idea suddenly seemed not only plausible but irresistible.

The days after I left home were probably the toughest of my life. I never thought that this would be so difficult for me. I left behind my perfect life, and the feeling was incredibly debilitating during those first ten days. Thoughts of quitting were ubiquitous. My brother, who accompanied me at the beginning of the trip, encouraged me to persevere. Together we came up with motivational games: How long can I ride on the very edge of the road? Can I make it over the bridge before the song ends? It helped me immensely. I'm so happy that I kept going, because this trip made me stronger. This trip was planned as a team and turned out as a solo project, which was actually for the best. Although I was traveling "solo," I spent only a handful of days alone because it is so easy to meet new people. Whether they were other travelers or locals, it didn't really matter. It is definitely easier to get in touch with people while traveling solo, because you have to. If you don't, your trip won't be fun at all.

There were moments that kept me going although sometimes I was waiting for such a moment for days, and when one came, it was the best day of my life. One day I cycled in the north of Cambodia – it was 43°C in the shade. I was running out of water, and the next city was miles away. Suddenly a truck passed me and stopped. A man got out of it, gave me a fresh watermelon and some water, smiled and left.

I learned more during my trip than in my 14 years of school. Traveling the world and getting to know new cultures and people taught me things that are impossible to learn in school. During my trip I had to use my knowledge of economics, sociology, geography and more. Travel isn't a recognized institution like a university, but it will teach you much more. My motto is simple, "the journey, not the destination, is the reward."

Adapted from www.huffingtonpost.com

Part 4. You will hear an artist who uses old books for creating new things. For questions 17–25, complete the sentences. You may write **one** word only. Write the word exactly as you hear it. There is an example (0). You will hear the recording twice. You now have 1 minute to review the task.

I'm an artist and I cut books. My first work with books is called "Alternate Route to Knowledge." I wanted to create a stack of books so that someone could come into the gallery and think they're just looking at a regular stack of books, but as they got closer they would see this rough hole carved into it, and wonder what was happening, and think about the material of the book. So I'm interested in the texture, but I'm more interested in the text and the images that we find within books.

In most of my work, what I do is seal the edges of a book with a thick varnish so it's creating a sort of skin on the outside of the book so it becomes a solid material. I use clamps, ropes and weights, in order to hold things in place before I varnish. But the pages inside are still loose, and then using knives and surgical tools, I carve one page at a time and that's why I'm also known as a "book surgeon". I manipulate the pages and spines to form the shape of my sculptures. I also fold, bend, roll, and stack multiple books to create completely original sculptural forms. But nothing inside the out-of-date encyclopedias, medical journals or dictionaries is relocated or implanted, only removed. While I'm working I never know how the finished piece will turn out. It's similar to reading because I have no idea what's coming next or what will be on the next page. When we're reading a book, it puts images in our head, and when we're looking at an image, we usually use language in order to understand what we're looking at. So, I'm creating a piece that the viewers have to complete themselves.

I think of my work as sort of a remix, because I'm working with someone else's materials in the same way that a D. J. might be working with someone else's music. For example, I take a book of Raphael paintings and by remixing it, carving into it, I'm making it into something that's much more contemporary. I'm thinking also about breaking out of the box of the traditional book and trying to push the structure of the book itself so that the book can become fully sculptural.

I felt guilty about ripping up books. Nobody really wants to throw away a book because we think about books as living things, but they also have the potential to continue to grow and to continue to become new things.

So I don't think that the book will ever really die. People think that now we have digital technology, the book is going to die, but I think that the book will evolve, and just like people said painting would die when photography and printmaking gained popularity. What it really allowed painting to do was it allowed painting to quit its day job, to become free and to tell its own story, and that's when we saw Modernism emerge, and we saw painting go into different branches. And that's what I think is happening with books now, due to new technology, most of our information and most of our personal and cultural records are in digital form. I think it's really allowing the book to become something new. So I think it's a very exciting time for an artist like me, and it's very exciting to see what will happen with the book in the future.

Adapted from www.ted.com

Part 5. You will hear people talking about how cities fight traffic pollution in city centres. For questions 26–30, match the extracts that you hear with statements A–G. There is an example (0). You will hear the recording twice. You now have 30 seconds to review the task. There is **one** statement that you do not need to use.

Example (0)

As part of the city's 20 year vision for a greener and greater New York, architects have advised the city on preparing the “World Class Streets” strategy, which involves the conversion of a number of public spaces and a plan for a comprehensive cycle path network. A number of pilot projects have been carried out to facilitate new ways of thinking about and planning the city's public spaces.

Adapted from www.denmark.dk

SPEAKER 1

The mayor of London has tried to cut pollution with cleaner buses and green walls but London still breaches European limits. But the mayor believes that London could have the world's first Ultra Low Emission Zone. Only zero emission vehicles would be allowed in the central London zone by 2020. Creating the world's first big ultra low emission zone has the potential to improve the quality of life of the capital.

Adapted from www.london.gov.uk

SPEAKER 2

To combat its infamous traffic, Los Angeles has built subways and light rail lines. It has widened highways and added bus-only lanes. But the roads have remained stubbornly clogged. Now Los Angeles has synchronized every one of its 4,500 traffic signals. The system uses magnetic sensors in the road that measure the flow of traffic, hundreds of cameras and a centralized computer system that allows cars to move as smoothly as possible.

Adapted from www.nytimes.com

SPEAKER 3

Hamburg's planned Green Network will cover some 40 per cent of the city's entire area and will connect parks, recreational areas, playgrounds and gardens with a comprehensive network of green paths. Cities like London have a green belt, but the Green Network will be unique covering an area from the outskirts to the city centre. In 15 to 20 years it will be possible to explore the entire city by bike.

Adapted from www.independent.co.uk

SPEAKER 4

Brussels proposal to charge drivers per kilometer traveled is already been trialed with around 1,000 volunteers in the city. In the trial, the volunteers' driving patterns and distances are measured. If they drive less, they are rewarded with cash. In real life, people would be charged electronically for driving during peak hours.

Adapted from www.reuters.com

SPEAKER 5

By 2020, no diesel fuel at all will be burnt within Paris. The city's most central districts will be barred to all but residents' vehicles, deliveries, and emergency services. As a counterbalance, the number of cycle lanes will be doubled by 2020, while the city will fund an extended electric bikeshare scheme to encourage more people to get on two wheels.

Adapted from www.citylab.com